

EUROPEAN
COMMISSION

HIGH REPRESENTATIVE OF THE
EUROPEAN UNION FOR
FOREIGN AFFAIRS AND
SECURITY POLICY

Brussels, 27.3.2014
JOIN(2014) 12 final

**JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL,
THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE
COMMITTEE OF THE REGIONS**

**Neighbourhood at the Crossroads:
Implementation of the European Neighbourhood Policy in 2013**

{SWD(2014) 69 final}
{SWD(2014) 70 final}
{SWD(2014) 71 final}
{SWD(2014) 72 final}
{SWD(2014) 73 final}
{SWD(2014) 74 final}
{SWD(2014) 92 final}
{SWD(2014) 93 final}
{SWD(2014) 94 final}
{SWD(2014) 95 final}
{SWD(2014) 96 final}
{SWD(2014) 97 final}
{SWD(2014) 98 final}
{SWD(2014) 99 final}
{SWD(2014) 100 final}

1. Εισαγωγή

Η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ) αποσκοπεί στην ανάπτυξη ειδικής σχέσης της ΕΕ με καθεμία από τις χώρες εταίρους, η οποία συμβάλλει σε ένα χώρο ασφάλειας, ευημερίας και καλής γειτονίας. Το 2013 σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, τόσο στις ανατολικές όσο και στις νότιες χώρες της ΕΠΓ, συνεχίστηκαν και η ΕΕ στήριξε αυτές τις προσπάθειες. Ήταν όμως, και πάλι, ένα έτος κρίσεων, γεγονός που αντικατοπτρίζει την πολιτική αστάθεια και τις συνεχιζόμενες δυσχερείς κοινωνικοοικονομικές συνθήκες σε ορισμένες χώρες της γειτονίας. Οι προκλήσεις όσον αφορά την ασφάλεια — τόσο εσωτερικές όσο και περιφερειακές — αυξήθηκαν και, σε ορισμένες χώρες, ανέτρεψαν εν μέρει τα επιτεύγματα της δημοκρατικής μεταρρύθμισης των προηγούμενων ετών και καθυστέρησαν τις προοπτικές της οικονομικής ανάκαμψης.

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση, η οποία συνοδεύεται από ένα σύνολο κοινών υπηρεσιακών εγγράφων εργασίας¹, εξετάζει την πορεία της εφαρμογής από την ΕΕ και τις χώρες εταίρους² των μεταρρυθμιστικών στόχων που έχουν συμφωνηθεί από κοινού και την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προκλήσεων που ανακύπτουν και από τις δύο πλευρές.

Οι εξελίξεις το 2013 — τόσο θετικές όσο και αρνητικές — υπογράμμισαν ότι η επιτυχία της πολιτικής εξαρτάται άμεσα από την ικανότητα και τη δέσμευση των κυβερνήσεων για μεταρρυθμίσεις και για εμβάθυνση των σχέσεων με την ΕΕ, καθώς και από την ικανότητά τους να εξηγήσουν και να κερδίσουν τη λαϊκή στήριξη και αποδοχή αυτής της ατζέντας. Όντας για κάποιο χρονικό διάστημα προσαρμοσμένη στη στήριξη μεταρρυθμίσεων και σταδιακών αλλαγών, η εν λόγω πολιτική αντιμετώπισε ορισμένες προκλήσεις όσον αφορά την καθοδήγηση των εταίρων για την υιοθέτηση πολιτικών που θα αποφέρουν μεγαλύτερη ασφάλεια και περισσότερη δημοκρατική και οικονομική μεταρρύθμιση σε μια περίοδο αιφνίδιας αλλαγής και ρήξης της πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας.

Οι μεταρρυθμιστικές πορείες και φιλοδοξίες των εταίρων στις σχέσεις τους με την ΕΕ, καθώς και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν ποικίλλουν περισσότερο. Οι επιλογές ορισμένων χωρών απαιτούν μεγαλύτερη διαφοροποίηση στις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της, ώστε να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες και τις ανάγκες κάθε εταίρου, διασφαλίζοντας παράλληλα και τα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ. Η ΕΕ συνεχίζει τη δέσμευσή της για την οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων με κάθε γειτονική χώρα οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις μεμονωμένες ανάγκες, την ικανότητα και τους μεταρρυθμιστικούς στόχους τους.

¹ Η παρούσα κοινή ανακοίνωση συνοδεύεται από: δώδεκα εκθέσεις προόδου ανά χώρα για την αξιολόγηση της εφαρμογής της ΕΠΓ το 2013 σε χώρες με τις οποίες έχει συμφωνηθεί ένα σχέδιο δράσης ΕΠΓ ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, δύο περιφερειακές εκθέσεις προόδου για την ανασκόπηση της προόδου που σημειώθηκε το 2012 όσον αφορά την εφαρμογή της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και της εταιρικής σχέσης για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία, και ένα παράρτημα στατιστικών στοιχείων.

² Η Ευρωπαϊκή Γειτονία περιλαμβάνει την Αλγερία, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Λευκορωσία, την Αίγυπτο, τη Γεωργία, το Ισραήλ, την Ιορδανία, τον Λίβανο, τη Λιβύη, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας (εφεξής Μολδαβία), το Μαρόκο, την Παλαιστίνη (η ονομασία που χρησιμοποιείται στο παρόν έγγραφο δεν συνεπάγεται αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους και γίνεται με την επιφύλαξη των θέσεων σχετικά με την αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους), τη Συρία, την Τунησία και την Ουκρανία.

Η επίτευξη των μεταρρυθμιστικών στόχων που έχουν συμφωνηθεί στις χώρες εταίρους επηρεάζεται επίσης από το περιφερειακό τους περιβάλλον και από δράσεις άλλων παραγόντων και τους — ενίοτε αντικρουόμενους — στόχους. Ορισμένες χώρες εταίροι της ανατολικής Ευρώπης, εκτός από τον ακόμα εύθραυστο χαρακτήρα των πολιτικών μεταρρυθμίσεών τους, τη βραδεία οικονομική ανάπτυξη και τις διαρθρωτικές οικονομικές αδυναμίες, αντιμετώπισαν σαφείς εξωτερικές πιέσεις, όπως δυνητικές μεταβολές στην τιμολόγηση της ενέργειας και τεχνητά εμπόδια στο εμπόριο λόγω του στόχου της εγκαθίδρυσης στενότερων δεσμών με την ΕΕ. Στη Νότια Γειτονία, οι δράσεις ορισμένων περιφερειακών ή παγκόσμιων παραγόντων επηρέασαν επίσης εξελίξεις όπως η σύγκρουση στη Συρία και η πολιτική (και οικονομική) κρίση στην Αίγυπτο. Προκειμένου να καταστήσει την ΕΠΓ πιο αποτελεσματική και ουσιαστική, η ΕΕ θα συνεχίσει από την πλευρά της να προσεγγίζει και να συνεργάζεται με τους εν λόγω περιφερειακούς και παγκόσμιους παράγοντες, ώστε να διασφαλίσει ότι οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες δεν ανατρέπονται από αντικρουόμενους στόχους πολιτικής. Οι γειτονικοί εταίροι της ΕΕ, καθώς και οι δικοί τους γείτονες, όλοι έχουν να κερδίσουν από τις δημοκρατικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις.

Τα δραματικά γεγονότα στην Ουκρανία κατέδειξαν πώς μία αναποφάσιστη κυβέρνηση, η οποία έχει αποσυνδεθεί από το ευρύτερο αίσθημα του πληθυσμού και υπόκειται σε απαράδεκτες εξωτερικές πιέσεις, μπορεί να προκαλέσει ευρεία πολιτική και κοινωνική αναστάτωση.

Η ΕΕ ενεργεί αποφασιστικά σε συνεργασία με τους διεθνείς εταίρους της για τη στήριξη των νέων αρχών της χώρας προκειμένου να σταθεροποιηθεί η κατάσταση, να διαφυλαχτεί η ενότητα της χώρας, σεβόμενη παράλληλα πλήρως όλες τις κοινότητες και τις ομάδες του πληθυσμού, και να εκπληρωθούν οι προσδοκίες του λαού. Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε στις 5 Μαρτίου 2014 δέσμη μέτρων στήριξης για την Ουκρανία³, η οποία επιταχύνει και ενισχύει πολλές από τις πολιτικές και τους μηχανισμούς της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Τα προτεινόμενα μέτρα θα μπορούσαν να αποφέρουν, τα επόμενα έτη, συνολική στήριξη τουλάχιστον 11 δις. ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην ΕΕ, επιπλέον της σημαντικής χρηματοδότησης που παρέχεται από το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα. Η στήριξη αυτής της προσέγγισης ταυτίζεται με τη φιλοδοξία να βοηθηθεί η Ουκρανία να εκπληρώσει τις προσδοκίες τις οποίες σαφώς κατέδειξαν οι πολίτες και η κοινωνία των πολιτών στα πρωτοφανή επεισόδια που έλαβαν χώρα στο Κίεβο και σε ολόκληρη τη χώρα.

Στις 18 Μαρτίου 2014, η Ρωσική Ομοσπονδία υπέγραψε Συνθήκη με τις *de facto* αρχές της Δημοκρατίας της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης, σφραγίζοντας την *de facto* προσάρτηση της Κριμαίας με άμεση ισχύ. Όπως ανέφεραν οι πρόεδροι H. van Rompuy και JM. Barroso, στις 18 Μαρτίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αναγνωρίζει ούτε το παράνομο και αδικαιολόγητο δημοψήφισμα στην Κριμαία ούτε για τα αποτελέσματά του. Η κυριαρχία, η εδαφική ακεραιότητα και η ανεξαρτησία της Ουκρανίας πρέπει να τηρηθούν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αναγνωρίζει και δεν πρόκειται να αναγνωρίσει την προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης στη Ρωσική Ομοσπονδία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμμερίζεται την άποψη σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα του δημοψηφίσματος και τα επακόλουθα μέτρα, σύμφωνα με τα συμπεράσματά του της

³ SEC(2014) 200

20ής Μαρτίου 2014. Την επόμενη ημέρα, η ΕΕ και η Ουκρανία υπέγραψαν τις πολιτικές διατάξεις της Συμφωνίας Σύνδεσης και επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους να προχωρήσουν στην υπογραφή και τη σύναψη των υπολοίπων μερών της συμφωνίας τα οποία, μαζί με τις πολιτικές διατάξεις, συνιστούν ενιαία πράξη. Όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του πρόσφατου Συμβουλίου Υπουργών Εξωτερικών⁴, η Συμφωνία Σύνδεσης δεν αποτελεί τον τελικό στόχο της συνεργασίας ΕΕ-Ουκρανίας.

Οι συνεχιζόμενες κρίσεις στη Νότια Γειτονία, και ειδικότερα η συνέχιση του εμφύλιου πολέμου στη Συρία και οι αρνητικές επιπτώσεις του στις γειτονικές χώρες, απαιτούν επίσης συνεχή προσοχή και προσπάθεια εκ μέρους της ΕΕ. Χάρη στις αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί βάσει της Συνθήκης της Λισαβόνας, η ΕΕ διαθέτει πλέον ολόένα και περισσότερα μέσα πολιτικής, τόσο πολιτικά όσο και τεχνικά, τα οποία επέτρεψαν στην ΕΕ να διαδραματίσει ενισχυμένο πολιτικό ρόλο στη μεταβατική διαδικασία που διέρχονται η Τυνησία, η Αίγυπτος και η Λιβύη.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος δημιούργησε ισχυρούς δεσμούς με τους διάφορους πολιτικούς παράγοντες και είχε αποκλειστικές επαφές ακόμα και σε εξαιρετικά δύσκολες περιστάσεις, όπως η συνάντηση με τον κ. Μόρσι, η οποία είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ μπορεί να εκφράζει τις απόψεις της στις αρχές σχετικά με τις αξίες τις οποίες ενστερνίζεται.

Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τη Νότια Γειτονία, Bernardino Leon, και ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, Σταύρος Λαμπρινίδης, διαδραμάτισαν επίσης σημαντικό ρόλο με την παροχή κάθε δυνατής διευκόλυνσης και τη βελτίωση της εικόνας της ΕΕ στην περιοχή.

Η ΕΕ έλαβε επίσης άμεσα και ουσιαστικά μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του εμφύλιου πολέμου στη Συρία και τις αυξανόμενες περιφερειακές επιπτώσεις του, π.χ. όσον αφορά ροές προσφύγων και τον κίνδυνο ταραχών στις γειτονικές με τη Συρία χώρες. Η κοινή ανακοίνωση «Προς μία συνολική προσέγγιση της ΕΕ για την κρίση στη Συρία»⁵ συνοδεύτηκε το 2013 από πρόσθετη χρηματοδοτική συνδρομή ύψους 400 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης. Λαμβανομένων υπόψη των πρωτοφανών επιπτώσεων που έχει η κρίση στον συριακό λαό και στη σταθερότητα των γειτονικών χωρών, η ΕΕ ήταν ο μεγαλύτερος χορηγός στα θύματα της κρίσης στη Συρία, παρέχοντας μαζική ανθρωπιστική και μη υποστήριξη.

Καίτοι σε ορισμένες περιπτώσεις η ΕΕ κατάφερε να αντιμετωπίσει την πρόκληση και να αντιδράσει ταχέως, θα πρέπει να συνεχίσει να εξετάζει τρόπους με τους οποίους η πολιτική και τα μέσα της θα ανταποκρίνονται καλύτερα στα πολύ διαφορετικά δεδομένα των χωρών εταίρων και τρόπους με τους οποίους ορισμένες συνιστώσες θα χρειαστεί ενδεχομένως να προσαρμοστούν, μεταξύ άλλων με τη χρησιμοποίηση συμπληρωματικών μηχανισμών πολιτικής. Η ανάγκη ταχείας ανάληψης δράσης σε διαφορετικό είδος καταστάσεων, με διαφορετικό είδος διαδικασιών λήψης αποφάσεων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εκπόνηση της νομοθεσίας για τους μηχανισμούς πολιτικής και τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της ΕΕ, όπως η νομοθεσία πλαίσιο για τη μακροοικονομική συνδρομή, απλοποιημένες διαδικασίες στον τομέα της εμπορικής

⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την Ουκρανία, σύνοδος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων που πραγματοποιήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2014 στις Βρυξέλλες.

⁵ JOIN(2013) 22/2, *Προς μία συνολική προσέγγιση της ΕΕ για την κρίση στη Συρία*

πολιτικής ή προσπάθειες ώστε να εφαρμόζονται ταχύτερες διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τη χρησιμοποίηση των εργαλείων της ΚΠΑΑ. Είναι ένας τομέας στον οποίο τα όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να επικεντρωθούν προκειμένου η ΕΕ να είναι σε θέση να αντιδρά καλύτερα και ταχύτερα στις εξελίξεις στη γειτονία της και να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των εταίρων.

2. Εφαρμογή

Όπως το 2012, η πρόοδος των χωρών εταίρων όσον αφορά την εφαρμογή των μεταρρυθμιστικών δεσμεύσεών τους είναι πολύ άنيση.

Στη Νότια Γειτονία, η γενικότερη πολιτική κατάσταση συχνά παρεμπόδιζε την ετοιμότητα των χωρών εταίρων να εφαρμόσουν το συμφωνηθέν μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα. Στην Τυνησία, η δημοκρατική μετάβαση σημείωσε πρόοδο χάρη στον διάλογο χωρίς αποκλεισμούς και παρά τις σοβαρές απειλές για την ασφάλεια καθόλη τη διάρκεια του 2013. Ο διορισμός νέας κυβέρνησης στα μέσα Δεκεμβρίου και η επακόλουθη ψήφιση νέου συντάγματος τον Ιανουάριο του 2014 αποτέλεσαν σημαντικά βήματα προς τη δημοκρατία. Στο Μαρόκο, το δυσχερές πολιτικό πλαίσιο συνέβαλε στην περιορισμένη εφαρμογή των δεσμεύσεων που είχαν κατοχυρωθεί στη συνταγματική μεταρρύθμιση του 2011. Στην Αίγυπτο, κατόπιν των λαϊκών διαδηλώσεων και του τελεσίγραφου που έθεσαν οι ένοπλες δυνάμεις, ο πρόεδρος Μοχάμεντ Μόρσι εξεδιώχθη και αντικαταστάθηκε από προσωρινό πρόεδρο. Η Λιβύη εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας, τόσο εσωτερικές όσο και προκλήσεις που επηρεάζουν ολόκληρη την περιοχή της Βόρειας Αφρικής (π.χ. το Σαχέλ και η κρίση στο Μαλί). Ο Λίβανος, όπου ανέλαβε νέα κυβέρνηση, και η Ιορδανία βρίσκονται αντιμέτωποι με τον αντίκτυπο που έχει ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία στα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά συστήματά τους, θέτοντας σοβαρά υπό αμφισβήτηση την ικανότητά τους να υλοποιήσουν πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Οι ΗΠΑ ανανέωσαν τις προσπάθειές τους για την προαγωγή της ειρήνης μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων, γεγονός που οδήγησε στην επανέναρξη των διαπραγματεύσεων τον Ιούλιο με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας για όλα τα ζητήματα του οριστικού καθεστώτος εντός εννέα μηνών.

Στις ανατολικές χώρες της ΕΠΓ, καίτοι οι δημοκρατικές δομές ισχυροποιούνται σε ορισμένες χώρες, οι ευρύτερες μεταρρυθμίσεις ορισμένες φορές παρεμποδίστηκαν ή επιβραδύνθηκαν από κατεστημένα πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα. Η Μολδαβία και η Γεωργία ολοκλήρωσαν τις διαπραγματεύσεις και μονογράφησαν τις συμφωνίες σύνδεσης μεταξύ άλλων για τις σε βάθος και σφαιρικές ζώνες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΣ/DCFTA), σημείωσαν πρόοδο όσον αφορά τις πολιτικές και δικαστικές μεταρρυθμίσεις, και συνέχισαν τις μεταρρυθμίσεις προκειμένου να προετοιμαστούν για την εφαρμογή των ΣΣ/DCFTA. Ωστόσο, η πολιτική κρίση στη Μολδαβία στις αρχές του 2013 υπογράμμισε το ευάλωτο ορισμένων κρατικών φορέων έναντι κατεστημένων συμφερόντων, τα όρια του συνταγματικού συστήματος ελέγχων και ισορροπιών και τον συνεχιζόμενο εύθραυστο χαρακτήρα των μεταρρυθμιστικών επιτευγμάτων. Οι εκλογές που διεξήχθησαν το φθινόπωρο του 2013 στη Γεωργία σηματοδότησαν τη δεύτερη δημοκρατική μεταβίβαση εξουσίας τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες και σημαντική συνταγματική μεταστροφή από ημι-προεδρικό σε κοινοβουλευτικό σύστημα. Στην Αρμενία διεξήχθησαν προεδρικές εκλογές τον Φεβρουάριο του 2013 οι οποίες, παρά τις εναπομείνουσες παραβιάσεις, κρίθηκε εν γένει ότι διασφαλίστηκαν επαρκώς και ότι σεβάστηκαν τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η Αρμενία διαπραγματεύτηκε ΣΣ /DCFTA την

οποία όμως δεν μονογράφησε μετά την απόφασή της να προσχωρήσει στην Ευρασιατική Τελωνειακή Ένωση. Ωστόσο, η μεταρρυθμιστική διαδικασία της Ουκρανίας διεκόπη εντελώς μετά την αναστολή των προετοιμασιών για την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης. Η εν λόγω αναστολή προκάλεσε μαζικές διαμαρτυρίες πολιτών (τις λεγόμενες «Euromaidan») υπέρμαχων της πολιτικής ένωσης και της οικονομικής ολοκλήρωσης με την ΕΕ. Το Αζερμπαϊτζάν πρέπει να καταβάλλει περαιτέρω προσπάθειες για το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Η Λευκορωσία δεν σημείωσε καμία πρόοδο όσον αφορά τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις.

Εφαρμογή από μεμονωμένες χώρες των βασικών συστάσεων το 2013

Η Αρμενία ακολούθησε ορισμένες από τις βασικές συστάσεις. Συγκρότησε ομάδα με σκοπό την υποβολή προτάσεων ως ανταπόκριση στις συστάσεις του ΟΟΣΑ/ODIHR για τις εκλογές. Ανέλαβε κάποια δράση κατά της διαφθοράς υψηλού επιπέδου, αλλά η επιτροπή δεοντολογίας δεν έχει καταστεί ακόμη αποτελεσματική. Συνεχίστηκε η ανάπτυξη του προγράμματος «κανονιστική λαιμητόμος» που αναμένεται να μειώσει τη διοικητική επιβάρυνση καθώς και τις ευκαιρίες για διαφθορά. Συστάθηκε νέα διυπηρεσιακή επιτροπή για την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενέκρινε τροποποιήσεις του νόμου για την εναλλακτική στρατιωτική θητεία και νόμο για την ισότητα δικαιωμάτων και ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες. Υπήρξαν περιορισμένες εξελίξεις όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και ελήφθησαν ορισμένα μέτρα για τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος και για την προώθηση τομεακών μεταρρυθμίσεων και την κανονιστική προσέγγιση με το κεκτημένο της ΕΕ.

Το Αζερμπαϊτζάν ανέλαβε δράσεις για ορισμένες από τις βασικές συστάσεις. Εξέτασε εν μέρει ζητήματα διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και έλαβε μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η Γεωργία ανέλαβε δράσεις για την πλειονότητα των βασικών συστάσεων που περιλαμβάνονταν στην έκθεση προόδου της ΕΠΓ του προηγούμενου έτους. Διεξήγαγε προεδρικές εκλογές σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Συνέχισε τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος και προχώρησε τομεακές μεταρρυθμίσεις και την κανονιστική προσέγγιση με το κεκτημένο της ΕΕ. Συμμετείχε ενεργά στις συνομιλίες της Γενεύης και έλαβε μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας απόρων (ΕΕΑ), με την υποστήριξη της ΕΕ. Ανανέωσε επίσης τη δέσμευσή της για ουσιαστική συνεργασία με τις αποσχισθείσες περιοχές.

Η Μολδαβία ακολούθησε την πλειονότητα των βασικών συστάσεων που περιλαμβάνονταν στην έκθεση προόδου της ΕΠΓ του προηγούμενου έτους. Ολοκλήρωσε την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, επιτάχυνε τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων και της επιβολής του νόμου, ξεκίνησε την αναδιάρθρωση του πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, κατέβαλε εντατικότερες προσπάθειες για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του σχεδίου δράσης για τη στήριξη των Ρομά, διατήρησε τον διάλογο με την Τίραςπολ και συνέχισε τις απαιτητικές κανονιστικές και τομεακές μεταρρυθμίσεις.

Η Ουκρανία ακολούθησε εν μέρει ορισμένες από τις συστάσεις της τελευταίας έκθεσης προόδου σχετικά με την εκλογική νομοθεσία και πρακτική και το δικαστικό σύστημα, αλλά η αναστολή των προετοιμασιών για την υπογραφή της ΣΣ/DFCTA διέκοψε εντελώς τη μεταρρυθμιστική διαδικασία.

Λόγω των πολιτικών γεγονότων, η **Αίγυπτος** δεν ακολούθησε τις βασικές συστάσεις που περιλαμβάνονταν στην έκθεση προόδου της ΕΠΓ του προηγούμενου έτους με εξαίρεση την υπογραφή της περιφερειακής σύμβασης για τους πανευρωμεσογειακούς προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής. Ως εκ τούτου, οι περισσότερες συστάσεις παραμένουν εκκρεμείς.

Το Ισραήλ ακολούθησε ορισμένες από τις βασικές συστάσεις της έκθεσης του προηγούμενου έτους. Η περιφερειακή σύμβαση για τους πανευρωπαϊκούς κανόνες καταγωγής υπεγράφη καθώς και η συνολική συμφωνία ΕΕ-Ισραήλ για τις αεροπορικές πολιτικές μεταφορές, και η ACAA και τέθηκε σε ισχύ.

Η Ιορδανία ανέλαβε δράσεις για ορισμένες από τις βασικές συστάσεις που περιλαμβάνονταν στην έκθεση προόδου της ΕΠΓ του προηγούμενου έτους, ιδίως την υιοθέτηση στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την κύρωση της περιφερειακής σύμβασης για τους πανευρωμεσογειακούς προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής.

Ο Λίβανος εξέτασε αρκετές από τις συστάσεις που περιλαμβάνονταν στην έκθεση προόδου του 2012, μεταξύ άλλων την περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας

σχετικά με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης και την αποδοχή βιομηχανικών προϊόντων (ACAA) καθώς και τα νομοσχέδια για τις δημόσιες συμβάσεις, την καταπολέμηση της διαφθοράς και τους διακινούμενους εργαζόμενους. Ωστόσο, το κοινοβούλιο δεν ενέκρινε την εν λόγω νομοθεσία.

Το Μαρόκο ακολούθησε την πλειονότητα των βασικών συστάσεων. Η Επιτροπή Υπουργών ενέκρινε το σχέδιο της κυβέρνησης περί ισότητας και το νομοσχέδιο για τη σύσταση αρχής για την ισότητα και την καταπολέμηση των διακρίσεων (APALD). Σημειώθηκε επίσης πρόοδος όσον αφορά το πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς (δηλαδή το καθεστώς της αρμόδιας αρχής). Δημοσιεύθηκε ο εθνικός χάρτης για τη δικαστική μεταρρύθμιση και εκπονήθηκαν δύο συναφείς οργανικοί νόμοι. Επιπλέον, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για μία σε βάθος και σφαιρική ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) και οι προετοιμασίες για συμφωνία ACAA παρέμειναν στη σωστή πορεία.

Παλαιστίνη: Η Παλαιστινιακή Αρχή υπέγραψε την περιφερειακή σύμβαση για τους πανευρωμεσογειακούς προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής, εφαρμόζοντας έτσι μία από τις συστάσεις της έκθεσης προόδου της ΕΠΓ του προηγούμενου έτους. Παρόλα αυτά, η πλειονότητα των βασικών συστάσεων που περιλαμβάνονταν στην έκθεση δεν έχουν ακόμα ακολουθηθεί και εξακολουθούν να ισχύουν.

Η Τυνησία τήρησε ως επί το πλείστον τις συστάσεις σχετικά με την εδραίωση της δημοκρατίας (ψήφιση συντάγματος και θέσπιση νομικού πλαισίου για την πρόληψη των βασανιστηρίων, τα μέσα επικοινωνίας, τη δικαστική ανεξαρτησία, μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και μεταβατική δικαιοσύνη) και άρχισε τις προετοιμασίες για τις προσεχείς εκλογές (διορισμός μελών του ανώτατου ανεξάρτητου εκλογικού οργάνου). Σχετικά με τις διμερείς δεσμεύσεις της, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά εταιρική σχέση για την κινητικότητα. Η Τυνησία υπέγραψε επίσης την περιφερειακή σύμβαση για τους πανευρωμεσογειακούς προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος, η Επιτροπή και οι αντιπροσωπείες της ΕΕ σε χώρες εταίρους κατέβαλαν πιο εντατικές προσπάθειες για τη διάδοση της πολιτικής σε χώρες εταίρους και στο κοινό. Όσον αφορά την Ανατολική Εταιρική Σχέση, η ΕΕ εγκαινίασε μία «στρατηγική προβολής» το 2013. Η εν λόγω στρατηγική αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι αυτοί που θα επηρεαστούν και θα επωφεληθούν από την Ανατολική Εταιρική Σχέση ενημερώνονται δεόντως όχι μόνο για τα προσδοκώμενα μακροπρόθεσμα οφέλη αλλά και για τις συγκεκριμένες αλλαγές που αυτή η πολιτική θα επιφέρει στις χώρες τους. Καλύπτοντας όλες τις χώρες της ΕΠΓ, η δικτυακή πύλη του Κέντρου Πληροφόρησης για την Ευρωπαϊκή Γειτονία (www.enpi-info.eu), μια διαδικτυακή πηγή πληροφοριών που λειτουργεί ήδη, παρέχει επικαιροποιημένες πληροφορίες σε τέσσερις γλώσσες σχετικά με έργα συνεργασίας σε χώρες της ΕΠΓ. Το Κέντρο Πληροφόρησης για τη Γειτονία είναι μία από τις συνιστώσες του περιφερειακού προγράμματος επικοινωνίας του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης ENPI (2011-2013). Το πρόγραμμα καλύπτει επίσης την κατάρτιση και δικτύωση δημοσιογράφων, διαλέξεις σε σπουδαστές, παρακολούθηση των μέσων ενημέρωσης και δημοσκοπήσεις της κοινής γνώμης που καλύπτουν την περιοχή της ΕΠΓ.

Τα βασικά μηνύματα της ανακοίνωσης της ΕΕ είναι ότι η ΕΠΓ συνδράμει ώστε να καταστούν η Ευρώπη και οι γειτονικές της χώρες μια καλύτερη, ασφαλέστερη και πιο ευημερούσα περιοχή και ότι η ΕΠΓ βελτιώνει τη ζωή των πολιτών, συμβάλλοντας σε περισσότερο δημοκρατικές, ανοικτές και δίκαιες κοινωνίες και σε μεγαλύτερη ευημερία και δημιουργώντας δίκτυα μεταξύ της ΕΕ και γειτονικών χωρών. Η ΕΕ τονίζει επίσης ότι η ΕΠΓ είναι προς όφελος όλων, συμπεριλαμβανομένων ενδιαφερομένων πέραν της γειτονίας. Η συναρμοδιότητα και η αμοιβαία υπευθυνότητα αποτελούν τον πυρήνα της ΕΠΓ. Για παράδειγμα, οι συμφωνίες σύνδεσης και οι DCFTA με τις χώρες εταίρους μας προσφέρουν επίσης ευκαιρίες και οφέλη στους γείτονες των γειτόνων. Η συνεργασία και η δημιουργία δικτύων δεν σταματούν στα σύνορα των εταίρων της ΕΠΓ, αλλά τα υπερβαίνουν. Είναι μία πολιτική χωρίς αποκλεισμούς.

Ωστόσο, η ΕΕ οφείλει να εξηγήσει καλύτερα τα συγκεκριμένα οφέλη των πρωτοβουλιών της. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις διεξάγονται με ταχείς ρυθμούς και ότι οι συμφωνίες μπορούν να τεθούν σε ισχύ το ταχύτερο δυνατόν και να αποφέρουν απτά οφέλη. Ταυτόχρονα, τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι η πολιτική παραμένει ελκυστική και ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εταίρων της. Ιδίως σε τομείς όπου σημαντικές αρμοδιότητες πολιτικής εναπόκεινται στα κράτη μέλη, η ΕΕ πρέπει να συνεργαστεί ακόμα πιο στενά με τα κράτη μέλη της προκειμένου να ανταποκριθεί στη δέσμευσή της απέναντι στους εταίρους της.

2.1. Βαθιά και βιώσιμη δημοκρατία

Παρά τις προσπάθειες και τις βελτιώσεις σε ορισμένους τομείς, η εικόνα το 2013 ήταν μάλλον ανάμικτη συνολικά, με κάποιες ανησυχητικές τάσεις. Στη Γεωργία, τη Μολδαβία, το Μαρόκο και την Τυνησία, οι αρχές κατέδειξαν σαφή δέσμευση για τη μεταρρύθμιση. Οι εξελίξεις καθόλη τη διάρκεια του έτους στην Αίγυπτο κατέδειξαν τους κινδύνους και τις παγίδες που ελλοχεύουν σε μία δημοκρατική μετάβαση όταν η διαδικασία υλοποιείται μεροληπτικά και με αποκλεισμούς.

Μόνο σε λίγες γειτονικές χώρες διεξήχθησαν **εκλογές** το 2013. Οι προεδρικές εκλογές στη Γεωργία και, σε μικρότερο βαθμό, στην Αρμενία ήταν πραγματικές δημοκρατικές εκλογές, ενώ οι προεδρικές εκλογές στο Αζερμπαϊτζάν δεν τήρησαν πλήρως τα διεθνή πρότυπα. Συνταγματικό δημοψήφισμα διενεργήθηκε στην Αίγυπτο τον Ιανουάριο του 2014. Η προσέλευση ήταν σχετικά χαμηλή και η αντιπολίτευση είχε ελάχιστα περιθώρια κατά την προεκλογική εκστρατεία.

Οι **θεμελιώδεις ελευθερίες** απειλούνται σε ορισμένα μέρη της γειτονίας, αλλά η πρόοδος που έχει σημειωθεί στη μεταχείριση των μειονοτήτων, για παράδειγμα στη Μολδαβία, και η ψήφιση νέου συντάγματος τον Ιανουάριο του 2014 στην Τυνησία ανοίγουν τον δρόμο για μεγαλύτερο σεβασμό του κράτους δικαίου και, κατά συνέπεια, για δημοκρατία και θεμελιώδεις ελευθερίες στις εν λόγω χώρες.

Σε ορισμένες χώρες, δεν έχουν σημειωθεί βελτιώσεις και εξακολουθούν να υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά την **ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι**. Στην Αίγυπτο, οι νεκροί ξεπέρασαν τους 1300 μετά τη διάλυση των διαδηλώσεων από τις δυνάμεις ασφαλείας το 2013 και ο νέος νόμος περιόρισε την ελευθερία του συνέρχεσθαι, ενώ ένα νομοσχέδιο για τις ενώσεις περιλαμβάνει επίσης περιοριστικές διατάξεις. Η εν λόγω νομοθεσία θα πρέπει να συνάδει με το σύνταγμα που ψηφίστηκε πρόσφατα. Στην Αρμενία, ο Διαμεσολαβητής υπογράμμισε τη μη άσκηση δίωξης σε αστυνομικούς που βιαιοπράγησαν κατά ειρηνικών διαδηλωτών, καθώς και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν τα δικαιώματα συνδικαλιστικών και εργατικών σωματείων. Στο Αζερμπαϊτζάν η συμμετοχή σε οποιαδήποτε «νομίμως απαγορευθείσα συγκέντρωση» μπορεί να οδηγήσει σε διετή ποινή φυλάκισης βάσει του νέου ποινικού κώδικα. Στην Αλγερία, ο νόμος περί ενώσεων περιλαμβάνει προβληματικές διατάξεις και η εφαρμογή του εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα αμφιλεγόμενη. Το Ισραήλ διατηρεί τους περιορισμούς όσον αφορά την ελευθερία του συνέρχεσθαι. Στην Παλαιστίνη, ένα νομοσχέδιο μπορεί να επιδεινώσει την κατάσταση των συνδικαλιστικών σωματείων στη Λωρίδα της Γάζας. Σε χώρες όπου δεν υπάρχει η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, επηρεάζονται η προστασία και η προαγωγή των **συλλογικών δικαιωμάτων**.

Στην Ουκρανία, οι αναφορές για εκφοβισμό δημοσιογράφων από την αστυνομία αυξήθηκαν το 2013 και στις αρχές του 2014. Ορισμένες θετικές εξελίξεις σημειώθηκαν

στη Μολδαβία και τη Γεωργία. Στην Τυνησία, εμβληματικές περιπτώσεις σχετικά με ακτιβιστές κατέδειξαν ότι παρά την ουσιαστική θετική αλλαγή, η **ελευθερία του λόγου** εξακολουθεί να μην διασφαλίζεται. Παρεμφερείς περιπτώσεις παρατηρήθηκαν και στο Μαρόκο.

Στη Λευκορωσία, η κατάσταση όσον αφορά την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου και τις δημοκρατικές αρχές παραμένει ανησυχητική.

Τα δικαστικά συστήματα στην περιοχή απαιτούν περαιτέρω μεταρρύθμιση. Σε ορισμένες χώρες, η ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος συνεχίζει να μην διασφαλίζεται πλήρως. Στην Αίγυπτο, όπως και στο Ισραήλ, τον Λίβανο και την Ιορδανία, οι πολίτες εξακολουθούν να δικάζονται από στρατοδικεία. Παρόλα αυτά, η δικαστική μεταρρύθμιση για την ενδυνάμωση του κράτους δικαίου έχει αναληφθεί στη Γεωργία, τη Μολδαβία, το Μαρόκο και την Ουκρανία. Η ψήφιση νέου συντάγματος στην Τυνησία τον Ιανουάριο του 2014 ανοίγει επίσης τον δρόμο για τον διαχωρισμό των εξουσιών και το κράτος δικαίου.

Τα βασανιστήρια και η κακή μεταχείριση σε φυλακές εξακολουθούν να υφίστανται, σε διαφορετικούς βαθμούς, στη γειτονία. Παρόλα αυτά, το πρώτο και ιδιαίτερα συμβολικό μέτρο που ψήφισε η Συντακτική Εθνοσυνέλευση της Τυνησίας όταν έληξε η αναστολή της τον Οκτώβριο του 2013 ήταν η θέσπιση εθνικού μηχανισμού για την πρόληψη των βασανιστηρίων.

Ορισμένη πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά την καταπολέμηση της **διαφθοράς** στα νομικά πλαίσια της Μολδαβίας, της Ουκρανίας, της Γεωργίας και του Μαρόκου, που δεν έχουν ακόμα εφαρμοστεί. Σε άλλες χώρες όπως ο Λίβανος, η Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν εξακολουθούν να μην υπάρχουν ισχυροί και αποτελεσματικοί θεσμοί και μηχανισμοί για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η ανάγκη για μεταρρύθμιση της **αστυνομίας** προκειμένου να αποκατασταθεί η δημόσια εμπιστοσύνη και η λογοδοσία παραμένει κοινό πρόβλημα σε όλη τη γειτονία. Τα ανθρώπινα δικαιώματα εξακολουθούν να μην γίνονται σεβαστά σε φυλακές ή από την αστυνομία και το στρατό σε αρκετές χώρες.

Σε ορισμένες γειτονικές χώρες υπάρχουν συνεχείς ενδείξεις **κοινωνικών διαχωρισμών**, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τη διάκριση κατά των γυναικών και των μειονοτήτων. Η **βία λόγω φύλου** και οι διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού εναντίον της κοινότητας των λεσβιών, ομοφυλοφίλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών και μεσοφυλικών ατόμων (ΛΟΑΔΜ) προκαλούν αυξανόμενη ανησυχία, με εξαίρεση το Ισραήλ όπου δεν υπάρχουν νομικές διακρίσεις βάσει του σεξουαλικού προσανατολισμού.

Τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε **μειονότητες** τίθενται υπό αμφισβήτηση στις περισσότερες γειτονικές χώρες. Το φάσμα του αποκλεισμού εκτείνεται από την αυξανόμενη βία και τη ρητορική μίσους στον πολιτικό βίο κατά των μειονοτήτων στην Αρμενία, την Ουκρανία, την Παλαιστίνη και το Ισραήλ έως τις συγκρούσεις φανατικών ομάδων καθόλη τη διάρκεια του 2013 στην Αίγυπτο.

Οι διακρίσεις και η βία κατά των **παιδιών** αγνοήθηκαν σε μεγάλο βαθμό παρά το γεγονός ότι αποτελούν πρόβλημα σε πολλές γειτονικές χώρες, ιδίως σε αυτές που βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης ή κρίσης. Διαρκώς περισσότερα παιδιά εγκαταλείπουν το σχολείο, ή δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, γεγονός που τους στερεί

μελλοντικές ευκαιρίες. Η εν λόγω τάση συγκαλύπτει περαιτέρω το υφιστάμενο πρόβλημα των μεγάλων αριθμών νέων που αντιμετωπίζουν πολυάριθμα εμπόδια στη δίκαιη πρόσβαση σε αξιοπρεπή απασχόληση και βιοπορισμό.

2.2 Υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών

Η βούληση για μεταρρυθμίσεις δεν μπορεί να επιβληθεί από το εξωτερικό και η προσδοκία της μεταρρύθμισης πρέπει να προέρχεται από το εσωτερικό των κοινωνιών. Με την άμεση συνεργασία των πολιτών, το άνοιγμα ευκαιριών για τους πολίτες να ταξιδέψουν και να σπουδάσουν (ακόμα και μονομερώς), και την προαγωγή της δημιουργίας δικτύων μεταξύ κοινοτήτων (επιχειρηματική δράση, έρευνα, πανεπιστήμια, τέχνες, πολιτισμός, κ.λπ.), καθώς και την υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών, η πολιτική της ΕΕ μπορεί να δράσει ως καταλύτης στην εν λόγω διαδικασία.

Η αναθεωρημένη ΕΠΓ αναφέρει τη δέσμευση της ΕΕ για ισχυρή εταιρική σχέση με κοινωνίες και ενίσχυσε σημαντικά τα εργαλεία που διαθέτει η ΕΕ για τη συνεργασία, και την υποστήριξη, με την κοινωνία των πολιτών στις περιοχές της ΕΠΓ.

Οι διαβουλεύσεις με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αποτέλεσαν διαρθρωτικό στοιχείο της συνεργασίας της ΕΕ στις γειτονικές χώρες. Πραγματοποιήθηκαν τακτικές διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών σχετικά με στοιχεία πολιτικής καθώς και με λειτουργικά ζητήματα όσον αφορά την προετοιμασία και τον προγραμματισμό της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ. Οι εθνικές πλατφόρμες του φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες ΑΕΣ προσφέρουν μια μοναδική ευκαιρία σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να συζητήσουν προτεραιότητες της ΑΕΣ, να παράσχουν στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί από κοινού στους τομείς της δημοκρατίας, της χρηστής διακυβέρνησης και της οικονομικής ανάπτυξης.

Στη Νότια Γειτονία, η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει βασικό ρόλο σε ορισμένες χώρες όσον αφορά την εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων που χρηματοδοτεί η ΕΕ (προγράμματα αλφαριθμητισμού, φροντίδα παιδιών, ισότητα των φύλων, κ.λπ.). Έχουν καταβληθεί επίσης προσπάθειες για τη θέσπιση διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, των αρχών και της ΕΕ σε περιφερειακό επίπεδο.

Καθόλη τη διάρκεια του 2014, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ στις χώρες της ΕΠΓ θα αναπτύξουν χάρτες πορείας ανά χώρα για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Σκοπός των χαρτών πορείας είναι η ανάπτυξη κοινού στρατηγικού πλαισίου για τις αντιπροσωπείες της ΕΕ και η συνεργασία των κρατών μελών με την κοινωνία των πολιτών σε επίπεδο χώρας. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να ενισχύει την άμεση στήριξή της στην κοινωνία των πολιτών και στους κοινωνικούς εταίρους, να παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να εκφράζουν τις ανησυχίες τους, να συμβάλλουν στη χάραξη πολιτικών και να αξιολογούν τη λογοδοσία των κυβερνήσεων.

2.3. Βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

Τόσο στην Ανατολική όσο και στη Νότια Γειτονία, το οικονομικό περιβάλλον παρέμεινε απαιτητικό. Η οικονομική ανάπτυξη στις περισσότερες χώρες εταίρους παρέμεινε αδύναμη, όχι μόνο λόγω της ύφεσης στη ζώνη του ευρώ και της αδύναμης οικονομικής ανάπτυξης στη Ρωσία, αλλά και λόγω της έλλειψης προόδου όσον αφορά τη διαρθρωτική μεταρρύθμιση.

Η ΕΕ συνέχισε να ενισχύει τον μακροοικονομικό διάλογο με όλες τις γειτονικές χώρες, τόσο στα ανατολικά όσο και στα νότια, εκτός από τη Λιβύη και τη Συρία. Ο διάλογος αυτός είναι χρήσιμος για τη διατήρηση μιας ανοικτής ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τις εσωτερικές οικονομικές και χρηματοδοτικές εξελίξεις τόσο σε χώρες εταίρους όσο και στην ΕΕ, τις προκλήσεις πολιτικής που αντιμετωπίζει η γειτονία και τη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών χωρών της. Είναι επίσης χρήσιμος για την επανεξέταση της εφαρμογής των προτεραιοτήτων της οικονομικής μεταρρύθμισης που καθορίζονται στις ατζέντες σύνδεσης και στα σχέδια δράσης της ΕΠΓ.

Εκτός από τον τακτικό μακροοικονομικό διάλογο, η Επιτροπή διεξάγει συζητήσεις σχετικά με την οικονομική πολιτική με χώρες εταίρους που επωφελούνται από μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή (ΜΧΣ) από την ΕΕ. Η ΜΧΣ έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει χρηματοδοτικά τις χώρες εταίρους ώστε να αντιμετωπίσουν τις μακροοικονομικές ανισορροπίες και να εφαρμόσουν προσανατολισμένες στην ανάπτυξη διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Το 2013, η ΕΕ εκτόνησε νέα προγράμματα για την Ιορδανία και την Τυνησία, εκτός από τα ισχύοντα προγράμματα για τη Γεωργία και την Ουκρανία. Το 2013 δεν πραγματοποιήθηκαν εκταμιεύσεις βάσει της ΜΧΣ στην Ουκρανία καθώς δεν εφαρμόζεται καμία συμφωνία με το ΔΝΤ για την εν λόγω χώρα. Τον Φεβρουάριο του 2013 η Αρμενία υπέβαλε αίτημα για πρόγραμμα ΜΧΣ και επί του παρόντος η Επιτροπή εξετάζει μία πρόταση.

Ως αποτέλεσμα της καθυστερημένης οικονομικής ανάκαμψης, από κοινού με την έλλειψη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και βελτιώσεων στο επιχειρηματικό και επενδυτικό περιβάλλον, οι κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις παραμένουν σημαντικές. Η υψηλή ανεργία παραμένει ιδιαίτερη πρόκληση στον Νότο, όπου οι μισθοί συνέχισαν επίσης να είναι στάσιμοι ή να μειώνονται σε πραγματικούς όρους. Η φτώχεια πλήττει επίσης μεγάλα σε αριθμό μέρη του πληθυσμού στις περισσότερες χώρες εταίρους της ΕΠΓ, ιδίως σε αγροτικές περιοχές. Τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα και πλήττονται περισσότερο. Η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει μέτρα για τη βελτίωση της κοινωνικής προστασίας, τη μείωση της φτώχειας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η συνεργασία της ΕΕ με εταίρους ΕΠΓ έχει ήδη δώσει έμφαση στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα — βασικό στοιχείο για την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η ανάπτυξη ενός δυναμικού ιδιωτικού τομέα, ιδίως με την ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μπορεί να στηρίζει την καλύτερη διακυβέρνηση και τη δημοκρατία. Ένας ισχυρότερος ιδιωτικός τομέας ενισχύει επίσης το πεδίο των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων μέσω της δημιουργίας μεσαίας τάξης.

Η διαφθορά θεωρείται μείζον εμπόδιο για τις επενδύσεις και την επιχειρηματική δραστηριότητα, τόσο στις ανατολικές όσο και στις νότιες χώρες της ΕΠΓ. Η αποσύνδεση του ιδιωτικού τομέα και των οικονομικών οφελών από κατεστημένα συμφέροντα και πολιτικά αξιώματα, από κοινού με τη βελτιωμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, είναι ουσιαστικά στοιχεία για την ανάπτυξη του οικονομικού δυναμισμού, των επενδύσεων και της επιχειρηματικής δραστηριότητας προκειμένου να δημιουργηθούν οι απαιτούμενες θέσεις εργασίας.

Η ΕΕ υποστηρίζει την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και ιδίως την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και την απασχόληση, μέσω της ανάπτυξης ΜΜΕ, της ανάπτυξης υποδομών, της στήριξης της επαγγελματικής κατάρτισης και της επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω φάσματος πρωτοβουλιών πολιτικής και χρηματοδοτικής στήριξης.

Οι σε βάθος και σφαιρικές ζώνες ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) που είχαν αποτελέσει, ή αποτελούν, αντικείμενο διαπραγματεύσεων με ορισμένους εταίρους της ΕΠΓ μπορούν, πέραν της ελευθέρωσης των εμπορικών συναλλαγών, να αποτελέσουν ισχυρά εργαλεία για τη βελτίωση της διαφάνειας και του κανονιστικού πλαισίου εν γένει. Τα σχέδια δράσης της ΕΠΓ που συμφωνήθηκαν με εταίρους περιλαμβάνουν σημαντικό έργο σε τομείς όπως η πολιτική για τις επιχειρήσεις και οι τεχνικοί κανονισμοί και τα τεχνικά πρότυπα.

Όσον αφορά τη Νότια Γειτονία, η ευρωμεσογειακή βιομηχανική συνεργασία έχει ήδη παράσχει πλαίσιο για την ανάπτυξη πολιτικής για τις επιχειρήσεις βάσει του Ευρωμεσογειακού Χάρτη για τις επιχειρήσεις, ο οποίος σήμερα βρίσκεται υπό αξιολόγηση και αναθεώρηση προκειμένου να ενσωματώσει επίσης συνιστώσες της πρωτοβουλίας Small Business Act για την Ευρώπη (SBA)⁶. Αρκετές χώρες εταίροι της ΕΠΓ ενέκριναν έγγραφα αναφοράς τα οποία εμπνέονται από την SBA, με σκοπό να τονώσουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και τις ευνοϊκές επιχειρηματικές συνθήκες ώστε να δημιουργηθούν οικονομική ανάπτυξη και θέσεις εργασίας. Στην περιοχή της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης η πρώτη αξιολόγηση της SBA περατώθηκε το 2012. Οι σχετικές συστάσεις θεωρήθηκαν πολύ χρήσιμες από τις χώρες εταίρους και εφαρμόζονται ήδη στις περισσότερες χώρες. Μία δεύτερη αξιολόγηση – για την παρακολούθηση της προόδου της εφαρμογής – θα ξεκινήσει το πρώτο εξάμηνο του 2014.

2.4. Ενίσχυση των εμπορικών δεσμών

Η ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί τον βασικό εμπορικό εταίρο για σχεδόν όλες τις χώρες εταίρους της ΕΠΓ.

Οι συμφωνίες σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων των DCFTA, με τη Μολδαβία, τη Γεωργία και την Αρμενία έχουν οριστικοποιηθεί (η Αρμενία έχει έκτοτε στραφεί προς την Ευρασιατική Τελωνειακή Ένωση η οποία είναι ασυμβίβαστη με την υπογραφή ΣΣ/DCFTA με την ΕΕ). Η Ουκρανία αποφάσισε να αναστείλει τις προετοιμασίες για την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης/DCFTA, αναφέροντας τις ανησυχίες της σχετικά με τον δυνητικό αντίκτυπο της εν λόγω συμφωνίας στην οικονομία της και στις οικονομικές σχέσεις της με τη Ρωσία. Στον Νότο, το Μαρόκο ξεκίνησε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη DCFTA. Οι προετοιμασίες με την Τυνησία προχώρησαν, αλλά η πολιτική αβεβαιότητα καθυστέρησε την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Η Ιορδανία συνέχισε τις προετοιμασίες που επίσης προχωρούν ικανοποιητικά. Η πρώτη συνεδρίαση διαλόγου για την DCFTA με την Αίγυπτο έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 2013, αλλά, μετά την πολιτική αναταραχή το καλοκαίρι και την αλλαγή κυβέρνησης, δεν σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος το 2013.

Οι εργασίες όσον αφορά τις **συμφωνίες σχετικά με τη διαπίστωση της συμμόρφωσης και την αποδοχή βιομηχανικών προϊόντων (ACAA)** σημείωσαν πρόοδο με ορισμένους εταίρους. Η ACAA με το Ισραήλ τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2013. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες σχετικά με παρεμφερείς συμφωνίες συνεχίστηκαν στους άλλους εταίρους της νότιας Μεσογείου με ποικίλους βαθμούς προόδου. Οι εν λόγω συμφωνίες αποτελούν ισχυρά εργαλεία για την οικονομική ολοκλήρωση με την ΕΕ. Οι χώρες εταίροι προσαρμόζουν τη νομοθεσία και τα πρότυπά τους στο κεκτημένο της ΕΕ σε βιομηχανικούς τομείς προτεραιότητας όπου υπάρχει νομοθεσία της ΕΕ, από κοινού με τις

⁶ COM(2008) 394 τελικό, «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις». "Small Business Act" για την Ευρώπη

αρμόδιες για την τυποποίηση, τη διαπίστευση, την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, τη μετρολογία και την εποπτεία της αγοράς οντότητές τους. Σε ειδικούς τομείς που έχουν επιλέξει οι εταίροι, οι τελευταίοι μπορούν να συναλλάσσονται με την ΕΕ βάσει των ίδιων όρων που συναλλάσσονται τα κράτη μέλη της ΕΕ μεταξύ τους.

2.5. Μετανάστευση και κινητικότητα

Το 2013, υπήρξαν εξελίξεις αποφασιστικής σημασίας σχετικά με την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη (ΕΑΔ), ιδίως όσον αφορά την κινητικότητα και τη μετανάστευση. Τα **σχέδια δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων** (ΣΔΕΘ) συνέχισαν να χρησιμοποιούνται από την Ουκρανία και τη Μολδαβία ως εργαλεία βαθιάς και διαρθρωτικής μεταρρύθμισης του ευρύτερου τομέα ΕΑΔ («Ελευθερία, Ασφάλεια και Δικαιοσύνη») και αμφότερες οι χώρες σημείωσαν ουσιαστική πρόοδο στην εφαρμογή των ΣΔΕΘ τους. Η πρόταση της Επιτροπής να μετακινήσει τη Μολδαβία στον θετικό κατάλογο βάσει του κανονισμού 539/2001 και να επιτρέψει σε μολδαβούς πολίτες που είναι κάτοχοι βιομετρικών διαβατηρίων την είσοδο στον χώρο Σένγκεν χωρίς υποχρέωση θεώρησης εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2014.

Η εξέλιξη αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα στον τομέα της επαφής μεταξύ των λαών και δημιουργεί θετική ώθηση για άλλους εταίρους της ΑΕΣ. Μετά την υποβολή του ΣΔΕΘ τον Φεβρουάριο, η Γεωργία σημείωσε πολύ καλή πρόοδο στην εφαρμογή των κριτηρίων αναφοράς του πρώτου σταδίου. Η **Συμφωνία απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν** υπογράφηκε στη σύνοδο κορυφής που πραγματοποιήθηκε στο Βίλνιους τον Νοέμβριο και η **Εταιρική σχέση κινητικότητας ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν** τον Δεκέμβριο. Η συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν μονογραφήθηκε τον Ιούλιο του 2013. Μετά τη σύνοδο κορυφής της ΑΕΣ που πραγματοποιήθηκε στο Βίλνιους, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις σχετικά με τη σύναψη συμφωνιών απλούστευσης και συμφωνιών επανεισδοχής μεταξύ της ΕΕ και της Λευκορωσίας.

Σημαντικά επιτεύγματα έχουν καταγραφεί στη Νότια Γειτονία. **Εταιρική σχέση κινητικότητας** μεταξύ της ΕΕ και του **Μαρόκου** υπογράφηκε τον Ιούνιο, η πρώτη με νότιο εταίρο της ΕΠΓ και αντίστοιχη με την **Τυνησία** υπογράφηκε στις 3 Μαρτίου 2014. Η πρόκληση συνίσταται σήμερα στην εφαρμογή των έργων που αναφέρονται στις εταιρικές σχέσεις κινητικότητας. Ξεκίνησαν επίσης διαπραγματεύσεις σχετικά με εταιρική σχέση κινητικότητας με την **Ιορδανία** τον Δεκέμβριο. Το τραγικό ναυάγιο σκάφους που μετέφερε μετανάστες στα ανοικτά των ακτών της Λαμπεντούζα οδήγησε την Επιτροπή στην υποβολή προτάσεων⁷ οι οποίες συζητήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου⁸, με σκοπό την ενίσχυση της δράσης της ΕΕ για την πρόληψη της απώλειας ζωών μεταναστών στη Μεσόγειο.

Ικανοποιητική πρόοδος έχει επιτευχθεί στον τομέα του **συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης** σε σχέση με την κινητικότητα της εργασίας με νότιες χώρες εταίρους. Οι συζητήσεις τεχνικού χαρακτήρα σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων των συμφωνιών σύνδεσης με το Μαρόκο και το Ισραήλ ολοκληρώθηκαν. Περαιτέρω ανταλλαγές τεχνικού χαρακτήρα απαιτούνται με την Αλγερία και την Τυνησία.

⁷ COM(2013) 869 τελικό σχετικά με τις εργασίες της Ειδικής ομάδας «Μεσόγειος»
⁸ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 19/20 Δεκεμβρίου 2013, Συμπεράσματα, EUCO 217/13

2.6. Χρηματοδοτική στήριξη

Η χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ είναι σημαντική για την ενίσχυση των χωρών εταίρων όσον αφορά την εφαρμογή στόχων που έχουν συμφωνηθεί από κοινού και του μεταρρυθμιστικού τους προγράμματος. Την περίοδο 2007-2013 οι εταίροι έλαβαν σημαντικά μεγαλύτερη χρηματοδότηση από την αρχικά προγραμματισθείσα. Συνολικά, οι εταίροι έλαβαν άνω των 13 δισ. ευρώ. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνονταν επιπλέον στήριξη ύψους 2,6 δισ. ευρώ που κινητοποιήθηκε, μεταξύ άλλων, ως ανταπόκριση στην εγκαθίδρυση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης το 2009, στις αραβικές επαναστάσεις του 2011 και στις συνεχιζόμενες ανάγκες στην Παλαιστίνη και τη Συρία.

Μόνο το 2013, η συνδρομή προς τους εταίρους της ΕΠΓ από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ENPI) έφτασε τα 2,56 δισ. Ευρώ, το υψηλότερο ετήσιο επίπεδο καθόλη την επταετή περίοδο. Μέρος αυτής ήταν η συμπληρωματική στήριξη που βασιζόταν στην παροχή κινήτρων (στο πλαίσιο των προγραμμάτων SPRING και EaPIC) προς τις πλέον συνεπείς χώρες όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις και την πρόοδο στον τομέα της βαθιάς και βιώσιμης δημοκρατίας.

Η ΕΕ παρείχε επίσης σημαντικούς πόρους μέσω των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ιδίως της ΕΤΕπ και της ΕΤΑΑ, κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το 2013, η ΕΕ οριστικοποίησε τη γενική σε βάθος αναθεώρηση των χρηματοδοτικών της μέσων βάσει του εκσυγχρονισμένου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας. Μέσω αυτού του νέου μηχανισμού, η στήριξη προς τους γείτονές μας καθίσταται ταχύτερη και πιο ευέλικτη, επιτρέποντας μεγαλύτερη διαφοροποίηση και περισσότερα κίνητρα. Παρά τη χρηματοπιστωτική κρίση και τον μειωμένο γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ, το επίπεδο χρηματοδότησης που εξασφαλίστηκε για τον ΕΜΓ ανέρχεται σε 14,4 δισ. ευρώ, γεγονός που υπογραμμίζει την προτεραιότητα που δίνει η ΕΕ στην περιοχή.

Ο ΕΜΓ θα παράσχει τον μεγαλύτερο όγκο χρηματοδότησης στους 16 εταίρους της ΕΠΓ. Ο ΕΜΓ προβλέπει μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ πολιτικής και χρηματοδοτικής συνδρομής και ορίζει μηχανισμούς για την εφαρμογή της βασισμένης σε παροχή κινήτρων προσέγγισης, ώστε να ενθαρρυνθούν οι μεταρρυθμίσεις στις χώρες εταίρους. Θα παρέχει στήριξη μέσω διμερών, πολυκρατικών και διασυνοριακών προγραμμάτων συνεργασίας.

2.7. Τομεακή συνεργασία

Η ΕΠΓ προσφέρει στους εταίρους ένα πολύ συγκεκριμένο σύνολο ευκαιριών μέσω των τομεακών πολιτικών. Οι εν λόγω πολιτικές καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων. Έχοντας ως βάση τη σύγκλιση με τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ, ο διάλογος και η κανονιστική συνεργασία αποτελούν βασικά στοιχεία της ΕΠΓ και πρακτική εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ στις γειτονικές χώρες. Στήρίζουν μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διασφάλιση αποτελεσματικά διοικούμενων οργανισμών και της πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες για όλους τους πολίτες, δημιουργώντας τις κατάλληλες συνθήκες για οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η περιοχή της ΕΠΓ γνώρισε έντονη πολιτική δραστηριότητα, γεγονός που καθορίζει τη μελλοντική πορεία στους τομείς της **ενέργειας** και των **μεταφορών**. Η Συνθήκη για την ενεργειακή κοινότητα συνέχισε να αποτελεί το βασικό πλαίσιο συνεργασίας με τους ανατολικούς εταίρους. Το Συμβούλιο Υπουργών της αποφάσισε να παρατείνει τη Συνθήκη μέχρι το 2026 και χαιρέτησε το αίτημα της Γεωργίας για πλήρη προσχώρηση.

Συμφωνήθηκε κατάλογος σημαντικών έργων υποδομής στον τομέα της ενέργειας. Η έκδοση, τον Δεκέμβριο του 2013, της τελικής απόφασης για επενδύσεις από την κοινοπραξία Shah Deniz II αποτέλεσε σημαντικό βήμα για την προώθηση του νότιου διαδρόμου φυσικού αερίου. Τον Ιούνιο υπογράφηκε συνολική συμφωνία ΕΕ-Ισραήλ για τις αεροπορικές μεταφορές. Συνολική συμφωνία ΕΕ-Ουκρανίας για τις αερομεταφορές μονογραφήθηκε ώστε να συμπέσει με τη σύνοδο κορυφής του Βίλνιους και διεξάγονται ήδη διαπραγματεύσεις με το Αζερμπαϊτζάν και την Τυνησία.

Αρκετοί εταίροι έχουν υλοποιήσει έργο σε διυπουργικό επίπεδο σχετικά με την **κλιματική αλλαγή**, μεταξύ άλλων την υιοθέτηση από την Ιορδανία ολοκληρωμένης πολιτικής για την κλιματική αλλαγή. Η ΕΕ ξεκίνησε περιφερειακά προγράμματα τεχνικής βοήθειας (Clima East και Clima South). Τα εν λόγω έργα υποστηρίζουν τις προσπάθειες όλων των εταίρων για τη μετάβαση προς την ανάπτυξη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και την προσαρμοστικότητα στην κλιματική αλλαγή. Απαιτείται επίσης περαιτέρω συνεργασία πολιτικής για διαπραγματεύσεις σχετικά με τη νέα διεθνή συμφωνία για το κλίμα η οποία θα συναφθεί στο Παρίσι το 2015.

Όλες οι χώρες εταίροι συμμετέχουν ιδιαίτερα ενεργά σε περιφερειακά **περιβαλλοντικά** έργα της ΕΠΓ, γεγονός που οδηγεί σε πραγματική πρόοδο προς μία οικονομική ανάπτυξη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους και άλλους στόχους πολιτικής του τομέα. Η τρίτη σύνοδος κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που πραγματοποιήθηκε στο Βίλνιους αναγνώρισε το περιβάλλον ως προτεραιότητα, με τη συμφωνία να συνεχιστεί η διαδικασία της κανονιστικής προσέγγισης και της σύγκλισης πολιτικής. Πέντε χώρες της ΕΠΓ αποφάσισαν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και για τον Μάιο του 2014 σχεδιάζεται υπουργική σύνοδος της Ένωσης για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) σχετικά με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

Η δημιουργία μαζί με τους εταίρους ενός **κοινού χώρου γνώσης και καινοτομίας (CKIS)** σημείωσε περαιτέρω πρόοδο, συνδέοντας την ΕΕ και τους εταίρους της μέσω διαλόγου πολιτικής, οικοδόμησης ικανοτήτων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συνεργασίας για την έρευνα και την καινοτομία και αυξημένης κινητικότητας ερευνητών. Στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (ΑΕΣ), δημιουργήθηκε ειδική επιτροπή για την έρευνα και την καινοτομία, ενώ η συνεργασία στη Νότια Γειτονία συνεχίστηκε στο πλαίσιο της επιτροπής παρακολούθησης της ευρωμεσογειακής συνεργασίας για την έρευνα και την καινοτομία βάσει της ΕγΜ. Η Αρμενία, το Ισραήλ και η Μολδαβία ζήτησαν επίσημα να συνδεθούν με το πρόγραμμα Horizon 2020 για την έρευνα και την καινοτομία, προκειμένου να χρησιμοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρει το σημαντικότερο έως σήμερα πρόγραμμα της ΕΕ στον τομέα της έρευνας. Οι διαπραγματεύσεις με το Ισραήλ όσον αφορά τη σύνδεση με το πρόγραμμα ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2013, ενώ οι επίσημες συνομιλίες με τη Μολδαβία άρχισαν τον Ιανουάριο του 2014.

Η **εκπαίδευση, η νεολαία και ο πολιτισμός** συνέχισαν να αποτελούν χαρακτηριστικό της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της ΕΠΓ, με την ανταλλαγή 3175 φοιτητών και ακαδημαϊκών στο πλαίσιο του Erasmus Mundus. Ως αποτέλεσμα της ειδικής θυρίδας για φοιτητές από τις χώρες εταίρους της νότιας Μεσογείου, το 2013 καταγράφηκε ο υψηλότερος έως σήμερα αριθμός φοιτητών από αυτές τις χώρες που έλαβαν υποτροφία για να πάρουν το πτυχίο τους στην ΕΕ. Η σύνοδος των υπουργών Παιδείας του διαλόγου της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που πραγματοποιήθηκε στο Ερεβάν υπογράμμισε τα επιτεύγματα των προηγούμενων προγραμμάτων ακαδημαϊκής συνεργασίας και ενέκρινε τους στόχους του νέου προγράμματος Erasmus+. Περισσότεροι από 9600 νέοι και νέοι

εργαζόμενοι από γειτονικές χώρες και 710 εθελοντές επωφελήθηκαν από το πρόγραμμα Νεολαία σε δράση. Η πρώτη υπουργική διάσκεψη της ΑΕΣ για τον πολιτισμό επιβεβαίωσε τον ρόλο του πολιτισμού για την ανάπτυξη του ανθρώπου και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη.

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Γειτονίας για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη (ENPARD), μέρος της δέσμευσης της ΕΕ για την οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα στη γειτονία, αναγνωρίζει τη σημασία της γεωργίας για την επισιτιστική ασφάλεια, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε αγροτικές περιοχές. Το ENPARD περιλαμβάνει μία συμμετοχική μέθοδο διατύπωσης πολιτικής. Συνάδει με τις ευρύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι χώρες του ΕΠΓ αλλά απαιτεί ουσιαστική πολιτική στήριξη για να διεκπεραιωθεί στην πράξη. Η εφαρμογή του θα ξεκινήσει στο Μαρόκο, στην Αλγερία και στην Τυνησία το 2014. Η πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη στο πλαίσιο του διαλόγου της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης έλαβε χώρα τον Μάιο του 2013 και η δεύτερη τον Ιανουάριο του 2014. Η υπουργική σύνοδος της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης για τη γεωργία και την ανάπτυξη με έμφαση στην εφαρμογή του ENPARD πραγματοποιήθηκε στο Κισινάου τον Ιανουάριο του 2014.

Η συνεργασία στον τομέα της υγείας με εταίρους της Νότιας Γειτονίας ενισχύθηκε μέσω, μεταξύ άλλων, της έναρξης μεσογειακού προγράμματος για την κατάρτιση στον τομέα της επιδημιολογικής παρέμβασης για τις νότιες γειτονικές χώρες, ενώ οι ανατολικές γειτονικές χώρες συμμετείχαν σε συνεδριάσεις ΕΕ της δεξαμενής σκέψης για το HIV/AIDS και του φόρουμ πολιτικής για την κοινωνία των πολιτών.

Η ΕΕ συνέχισε την εποικοδομητική συνεργασία της στον τομέα της **ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής** με τους μεσογειακούς εταίρους της ΕΠΓ και ξεκίνησε συνολικό διάλογο με τους ανατολικούς εταίρους από τα παράκτια κράτη της Μαύρης Θάλασσας.

Στη διάρκεια του 2013, η ΕΕ ενέκρινε νέα γενιά προγραμμάτων βάσει του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου 2014-2020. Πολλά από αυτά είναι ανοικτά σε εταίρους της ΕΠΓ. Η ΕΕ εξακολουθεί, βάσει του ενισχυμένου πλαισίου της ΕΠΓ, να ενθαρρύνει ενεργά τους εταίρους να συμμετέχουν σε **προγράμματα και οργανισμούς της ΕΕ**.

2.8 Μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και επίλυση συγκρούσεων

Η ΕΕ στηρίζει τη μεταρρύθμιση των αρμόδιων για την ασφάλεια φορέων των πρώην αυταρχικών καθεστώτων σε περισσότερο διαφανείς, υπόλογους και δημοκρατικά ελεγχόμενους τομείς ασφάλειας.

Η ΕΕ συμμετέχει ήδη σε αρκετές χώρες στη διαχείριση των συνόρων, στην παρακολούθηση ή παροχή συμβουλών/αποστολές στήριξης, τόσο στην Ανατολή ((EUBAM Μολδαβία, EUMM Γεωργία) όσο και στον Νότο (EUBAM Λιβύη και EUBAM Ράφα, EUPOL COPPS στην Παλαιστίνη). Οι εν λόγω αποστολές, που πραγματοποιούνται κυρίως στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ, συμπληρώθηκαν με μακροπρόθεσμα προγράμματα που αποσκοπούν στην οικοδόμηση ικανοτήτων και στην προετοιμασία του εδάφους για θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Στον Νότο, ήδη εφαρμόζεται συνεργασία με ορισμένες χώρες. Στην Τυνησία, έχει αναληφθεί από ευρωπαίους εμπειρογνώμονες αξιολόγηση από ομολόγους στον τομέα της αστυνομίας προκειμένου να αποτελέσει τη βάση για τη χάραξη εθνικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών. Η ΕΕ υποστηρίζει

επίσης την ανάπτυξη εθνικής ικανότητας για την ασφάλεια και τη σταθεροποίηση στον Λίβανο.

Στην Ανατολή, οι χώρες εταίροι ενθαρρύνονται «για μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και της επιβολής του νόμου (συμπεριλαμβανομένης της αστυνομίας) και εδραίωση δημοκρατικού ελέγχου των ενόπλων δυνάμεων και των δυνάμεων ασφαλείας».⁹ Όσον αφορά τη Μολδαβία, η μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και της επιβολής του νόμου ξεκίνησε το 2013, και η αστυνομία και η διαχείριση των συνόρων θα αποτελέσουν τομέα επικέντρωσης της στήριξης της ΕΕ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας (ΕΜΓ) από το 2014 και εξής. Εκτός από την εμπειρία του προγράμματος αστυνομικής συνεργασίας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, το 2013 συστάθηκε νέα επιτροπή για τη συνεργασία όσον αφορά την ΚΠΑΑ στο πλαίσιο της «πολυμερούς τροχιάς» της ΑΕΣ. Η εν λόγω επιτροπή επικεντρώνεται σε θέματα ΚΠΑΑ προκειμένου να συνδράμει τους ανατολικούς εταίρους να βελτιώσουν την ικανότητά τους και τις συνεισφορές τους σε αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ και να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ χωρών της ΑΕΣ, κρατών μελών και οργάνων της ΕΕ.

Η ΕΕ συνέχισε επίσης να είναι ενεργός εταίρος σε διεθνή φόρουμ για την επίλυση των συγκρούσεων, όπως οι Διεθνείς Συνομιλίες της Γενεύης, οι συνομιλίες 5+2 και η συνεχιζόμενη παροχή πλήρους στήριξης στην καθοδηγούμενη από τον ΟΟΣΑ Ομάδα του Μινσκ. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τον νότιο Καύκασο και την κρίση στη Γεωργία διευκόλυνε τον διάλογο μεταξύ των μερών.

Όσον αφορά την ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή, η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει πλήρως τις συνεχιζόμενες με τη διαμεσολάβηση των ΗΠΑ απευθείας διαπραγματεύσεις μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων και εξέφρασε επανειλημμένως την ετοιμότητά της να χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα που διαθέτει για την υποστήριξη του αιτήματος των μερών όσον αφορά τη σύναψη συνολικής συμφωνίας για όλα τα ζητήματα του τελικού καθεστώτος. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2013, οι υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ συμφώνησαν να παράσχουν πρωτοφανή δέσμη ευρωπαϊκής πολιτικής, οικονομικής στήριξης και στήριξης για την ασφάλεια σε αμφότερα τα μέρη στο πλαίσιο συμφωνίας για το τελικό καθεστώς. Η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τη δημιουργία θεσμών και τη διακυβέρνηση, την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και την ανθρωπιστική βοήθεια στην Παλαιστίνη. Η ΕΕ διατήρησε επίσης το δυναμικό της αποστολής EUBAM Ράφα, η οποία θα αναπτυχθεί εκ νέου στο σημείο διέλευσης της Ράφα, όποτε το επιτρέψουν οι πολιτικές συνθήκες και οι συνθήκες ασφάλειας.

3. Ανατολικές και νότιες διαστάσεις τη ΕΠΓ

3.1. Ανατολική Εταιρική Σχέση

Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της ανατολικής Ευρώπης — Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Δημοκρατία της Μολδαβίας και Ουκρανία — εντατικοποιήθηκε το 2013. Πολλές χώρες εταίροι έκαναν σημαντικά βήματα προόδου στη διαδικασία στενότερης πολιτικής σύνδεσης και οικονομικής ολοκλήρωσης με την ΕΕ. Ορόσημο αποτέλεσε η τρίτη σύνοδος κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που πραγματοποιήθηκε στο Βίλνιους, στη Λιθουανία, στις 28-29 Νοεμβρίου 2013. Η σύνοδος του Βίλνιους αποτέλεσε την ευκαιρία για απολογισμό της προόδου μετά τη δεύτερη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που πραγματοποιήθηκε στη

⁹ Βλ. Χάρτη πορείας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης 2012-2013, SWD(2012) 109 τελικό.

Βαρσοβία και για τη χάραξη της περαιτέρω πορείας τα επόμενα δύο έτη. Καίτοι το επόμενο στάδιο της Εταιρικής Σχέσης θα χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη διαφοροποίηση στις διμερείς σχέσεις, είναι επίσης αναγκαίο να αναπτυχθεί περαιτέρω ένα κοινό πρόγραμμα το οποίο θα αφορά και τις έξι χώρες εταίρους. Μελλοντικά, η πολυμερής τροχιά της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης θα συνεχίσει να ενισχύει τους σκοπούς και τους στόχους της διμερούς τροχιάς, ενθαρρύνοντας παράλληλα τον διάλογο και τη συνεργασία για κοινό σύνολο ζητημάτων, όπως ορίζεται στα προγράμματα εργασίας των τεσσάρων θεματικών πλατφορμών της ΑΕΣ. Οι πολυμερείς υπουργικές επαφές είναι ουσιαστικές εν προκειμένω και μία προτεραιότητα θα είναι η συνέχιση των άτυπων διαλόγων της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Οι εν λόγω συνεδριάσεις αποδείχτηκαν εξαιρετικό μέσο για την ανάπτυξη τακτικών, άτυπων ανταλλαγών μεταξύ υπουργών Εξωτερικών τόσο για την ατζέντα της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης όσο και για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής κοινού ενδιαφέροντος συμβάλλοντας έτσι στην αυξανόμενη σύγκλιση πολιτικών και της πολιτικής για την ασφάλεια και στην αυξανόμενη αποτελεσματικότητα στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Ομοίως, πρέπει να επιδιωχθούν ευκαιρίες για υπουργικές συνόδους για τομεακά θέματα βασισμένες στο πρότυπο της υπουργικής συνόδου για τις μεταφορές και τη δικαιοσύνη που έλαβε χώρα το 2013.

Στην ανακοίνωση που εξέδωσαν τον Μάιο του 2011 για την ΕΠΓ,¹⁰ η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος επεσήμαναν ότι οι αξίες στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση — ελευθερία, δημοκρατία, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θεμελιώδεις ελευθερίες και κράτος δικαίου — βρίσκονται επίσης στο επίκεντρο της διαδικασίας πολιτικής σύνδεσης και οικονομικής ολοκλήρωσης. Πρόκειται για τις ίδιες αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις οποίες βασίζονται τα άρθρα 8 και 49.

Οι προτεραιότητες για τις εργασίες κατά τα επόμενα έτη περιγράφονται λεπτομερώς στην έκθεση εφαρμογής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης 2013 που επισυνάπτεται στην παρούσα ανακοίνωση.

3.2 Εταιρική σχέση με τις χώρες της νότιας Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία

Ως αντίδραση στα ιστορικά γεγονότα που έλαβαν χώρα στον αραβικό κόσμο το 2011, η ΕΕ πρόσφερε στους μεσογειακούς εταίρους της ***μία εταιρική σχέση για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία***.¹¹ Ο χάρτης πορείας που εγκρίθηκε το 2012 θέτει στόχους που θα επιδιωχθούν στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης. Η εφαρμογή του το 2013, όμως, επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις συνεχώς βαρυσήμαντες πολιτικές εξελίξεις στη νότια Μεσόγειο.

Σε πολιτικό επίπεδο, το 2013 κυριάρχησαν διαρκώς πιο πολύπλοκες και διαφορετικές καταστάσεις στις χώρες της Νότιας Γειτονίας, των οποίων η περιφερειακή ολοκλήρωση τέθηκε περαιτέρω υπό αμφισβήτηση. Η συνεχιζόμενη σύγκρουση στη Συρία εξακολούθησε να επηρεάζει την κατάσταση σε ολόκληρη την περιοχή, με δευτερογενείς επιπτώσεις που επηρεάζουν την πολιτική σταθερότητα ορισμένων γειτονικών χωρών. Η περιφέρεια αντιμετώπισε ρεύμα προσφύγων, δεδομένου ότι περισσότεροι από 2,5 εκατομμύρια άνθρωποι εγκατέλειψαν τη Συρία για τις γειτονικές χώρες.

¹⁰ COM(2011) 303, 25.5.2011 *Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει*.

¹¹ COM(2011) 200, 8.03.2011 *Εταιρική σχέση για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία*.

Η πολιτική και θρησκευτική πόλωση πλήττει πολλές μεσογειακές χώρες, όπως η Αίγυπτος, όπου τα γεγονότα του Ιουλίου οδήγησαν στην αποπομπή του προέδρου Μόρσι. Καίτοι η πρόοδος εξακολούθησε να βασίζεται στη δημιουργία και ενίσχυση της θεσμικής βάσης για τη δημοκρατία, σε ορισμένες χώρες η εν λόγω διαδικασία τέθηκε υπό αμφισβήτηση λόγω εσωτερικών πολιτικών συγκρούσεων. Η ΕΕ, όμως, παρέμεινε σταθερή στη συνέχιση και στην ενίσχυση ακόμα της συνεργασίας και της συνδρομής προς τις χώρες της νότιας Μεσογείου μέσω μηχανισμών που διατίθενται βάσει διμερών πολιτικών διαλόγων και προγραμμάτων συνδρομής.

Οι προτεραιότητες για τις εργασίες κατά τα επόμενα έτη περιγράφονται λεπτομερώς στην έκθεση 2013 σχετικά με την εφαρμογή της εταιρικής σχέσης για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία που επισυνάπτεται στην παρούσα ανακοίνωση.

4. Η ΕΕ ως διπλωματικός φορέας και πάροχος ασφάλειας

Η προαγωγή της σταθερότητας, της ασφάλειας και της βιώσιμης ανάπτυξης επέφερε την ΕΠΓ και εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό στόχο της ΕΕ. Η ασφάλεια, υπό την ευρύτερη δυνατή έννοια, απαιτεί διαφανή και υπόλογη διακυβέρνηση, σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και οικονομικές προοπτικές και προοπτικές απασχόλησης.

Η ΕΕ και οι γειτονικοί εταίροι της αντιμετωπίζουν μακροχρόνιες και αναδυόμενες προκλήσεις ασφάλειας εντός ενός ταχέως μεταβαλλόμενου και πολύπλοκου γεωστρατηγικού περιβάλλοντος. Οι σοβαρές προκλήσεις για την ασφάλεια περιλαμβάνουν επίσης την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, μεταξύ άλλων τη λαθραία διακίνηση ανθρώπων, ναρκωτικών και όπλων. Η ασταθής κατάσταση της ασφάλειας, σε συνδυασμό με ορισμένες «παγωμένες συγκρούσεις» που δεν επιτρέπουν στην ΕΕ και στους εταίρους της να δρέψουν πλήρως τα οφέλη της συνεργασίας στο πλαίσιο της ΕΠΓ, υπογραμμίζει την ανάγκη για την ΕΕ να ενισχύσει περαιτέρω τη συνεισφορά της για την ασφάλεια στη γειτονία της, ενδυναμώνοντας τοιούτοτρόπως και τη δική της ασφάλεια. Πρόκειται για έναν τομέα κοινού ενδιαφέροντος για την ΕΕ και ορισμένους από τους εταίρους της, ακόμα και για τους εταίρους που έχουν επιδείξει μέχρι σήμερα μικρή προθυμία, ή ικανότητα, να συνεργαστούν πλήρως με την ΕΕ βάσει της ανανεωμένης ΕΠΓ. Ωστόσο, υπάρχει σαφής ανάγκη στενότερης συνεργασίας για την αντιμετώπιση των περιφερειακών προκλήσεων ασφάλειας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, μέσω διμερών προσπαθειών, οφείλουν να διαδραματίσουν ισχυρό ρόλο με βάση τη συνολική προσέγγιση της ΕΕ για τις εξωτερικές συγκρούσεις και κρίσεις, η οποία αποσκοπεί στην πρόληψη και διαχείριση των συγκρούσεων και των αιτίων τους.

Η από κοινού διαχείριση της κρίσης μπορεί να ενισχυθεί με περαιτέρω ενθάρρυνση και διευκόλυνση της συμμετοχής εταίρων σε αποστολές ΚΠΑΑ. Οι συμφωνίες πλαίσιο για συμμετοχή σε αποστολές ΚΠΑΑ (ΣΠΕΣ) που έχει συνάψει η ΕΕ με την Ουκρανία, τη Μολδαβία και τη Γεωργία πρέπει να εφαρμοστούν περαιτέρω. Οι συζητήσεις σχετικά με πιθανές ΣΠΕΣ και πιθανή συμμετοχή σε αποστολές ΚΠΑΑ πρέπει να συνεχιστούν, ιδίως με την Ιορδανία και το Μαρόκο.

Προκειμένου η ΕΠΓ να παραμείνει σημαντική για τους εταίρους ακόμα και στο πλαίσιο συνεχών, και πολλαπλασιαζόμενων, πολιτικών, οικονομικών κρίσεων και κρίσεων ασφάλειας, η ΕΕ, μέσω της ΕΠΓ, πρέπει να αдрάζει ευκαιρίες για δράση βασισμένες στη

διπλωματία, στην πρόληψη συγκρούσεων και στη διαμεσολάβηση. Η εν λόγω δράση πρέπει επίσης να ενισχύσει τις παραδοσιακές ικανότητες ασφάλειας, π.χ. στους τομείς της παροχής συμβουλών και της κατάρτισης στον στρατιωτικό τομέα, της αστυνομίας, της δικαιοσύνης και της συνεργασίας για τη διαχείριση των συνόρων, και πρέπει να συνδράμει εταίρους, όπου είναι εφικτό, με την εφαρμογή των διεθνών υποχρεώσεών τους για συνοριακές προκλήσεις ασφάλειας στο πλαίσιο των συναφών συνθηκών. Ιδίως, η ΕΕ πρέπει να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην υποστήριξη μεταρρυθμίσεων προς την κατεύθυνση ενός πιο διαφανούς, υπόλογου και δημοκρατικά ελεγχόμενου τομέα ασφάλειας, να παράσχει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη δημοκρατία και την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, τόσο στην Ανατολή όσο και στον Νότο.

Η αποτελεσματικότητα και η βιωσιμότητα της στήριξης της ΕΕ απαιτεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των γενικότερων στρατηγικών και πολιτικών διμερών στόχων, μεταξύ άλλων στον τομέα της ΚΠΑΑ και της συνεργασίας με χώρες εταίρους. Η συνολική προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τις εξωτερικές συγκρούσεις και κρίσεις¹² θα της επιτρέψει να ανταποκριθεί ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες των εταίρων της ΕΠΓ σε καταστάσεις κρίσης και αμέσως μετά την κρίση χρησιμοποιώντας όλα τα υφιστάμενα εργαλεία πολιτικής και χρηματοδοτικά μέσα. Μια πιο συνεκτική, από κοινού χρήση των μηχανισμών της ΕΕ, μεταξύ άλλων διμερείς δραστηριότητες των κρατών μελών με εταίρους στη γειτονία, θα βελτιώσει την ικανότητα της ΕΕ για την αντιμετώπιση τόσο βραχυπρόθεσμων όσο και μακροπρόθεσμων προκλήσεων και αναγκών στην περιοχή.

5. Συμπεράσματα

Η ΕΠΓ είναι μία πολιτική συνεχούς δέσμευσης. Η αξία της πολιτικής δεν έγκειται μόνο στα επιτεύγματα των μεμονωμένων συνιστωσών της (π.χ. πολιτική μεταρρύθμιση/εκδημοκρατισμός, ολοκλήρωση της αγοράς, καλύτερη κινητικότητα και επαφές μεταξύ λαών και τομεακή συνεργασία). Ενσωματώνει επίσης στην ΕΕ χώρες/κοινωνίες σε μετάβαση, ακόμα και σε καταστάσεις κρίσης, προτείνοντας ένα σύνολο αξιών και προτύπων για την καθοδήγηση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών τους και εν γένει μέσω της δημιουργίας δικτύων που τις συνδέουν με την ΕΕ και με άλλους εταίρους. Αποτελεί ένα πλαίσιο — για την επίτευξη, και τη διασφάλιση, της δημοκρατίας, της ελευθερίας, της ευημερίας και της ασφάλειας τόσο για την ΕΕ όσο και για τους εταίρους της. Καίτοι αυτό μπορεί να απαιτεί συνεχή ενδελεχή έλεγχο της καταλληλότητας και ορθότητας της πολιτικής και των μηχανισμών της, υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι γι' αυτό προκειμένου να παραμείνει το πλαίσιο για τις σχέσεις της ΕΕ με τους γείτονές της μελλοντικά.

Παράλληλα, η ΕΕ πρέπει να καταβάλλει προσπάθειες για τη διασφάλιση μεγαλύτερης συνοχής στους στόχους πολιτικής της ΕΕ και θα πρέπει περαιτέρω να αναλογιστεί καλύτερους τρόπους για την πρόληψη κρίσεων και την ανταπόκριση σε ταχέως μεταβαλλόμενες καταστάσεις, προσαρμόζοντας τις διαδικασίες της για τη λήψη αποφάσεων και, αν κρίνεται αναγκαίο, χρησιμοποιώντας συμπληρωματικούς μηχανισμούς πολιτικής. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να επικεντρωθούν στον τρόπο με τον οποίον η ΕΕ θα αντιδρά καλύτερα στις εξελίξεις στη γειτονία της και θα ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των εταίρων.

¹² JOIN(2013) 30 τελικό, *Η ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ στις κρίσεις και τις εξωτερικές συγκρούσεις*.

Ο στόχος της ΕΕ εξακολουθεί να είναι η διασφάλιση ότι η ΕΠΓ είναι σημαντική και αποτελεσματική για όλους τους εταίρους της, μεταξύ άλλων αυτούς που αντιμετωπίζουν πιέσεις και συγκρούσεις. Η ΕΠΓ πρέπει να συμβάλλει αποτελεσματικά στην πρόληψη, τη διαχείριση και την επίλυση των συγκρούσεων και να παράσχει το ορθό σύνολο κινήτρων στους εταίρους ώστε να προχωρήσουν προς δημοκρατικές, οικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.